

การจัดสร้างพระที่นั่งอัฐทิศอุทุมพรราชอาสน์ จำลอง

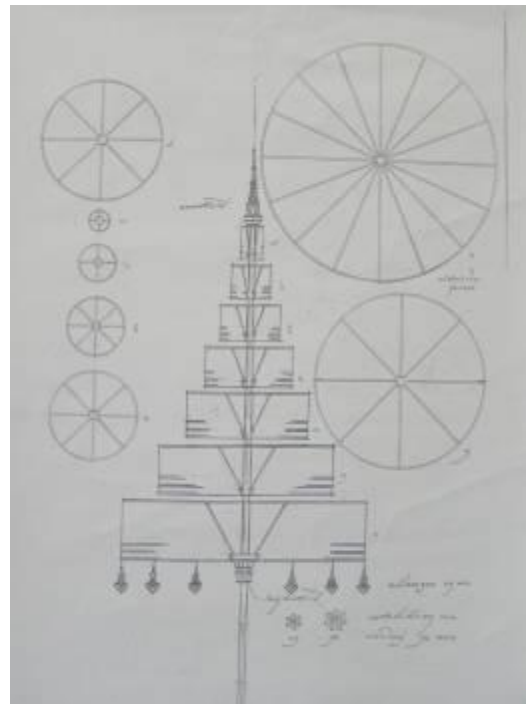
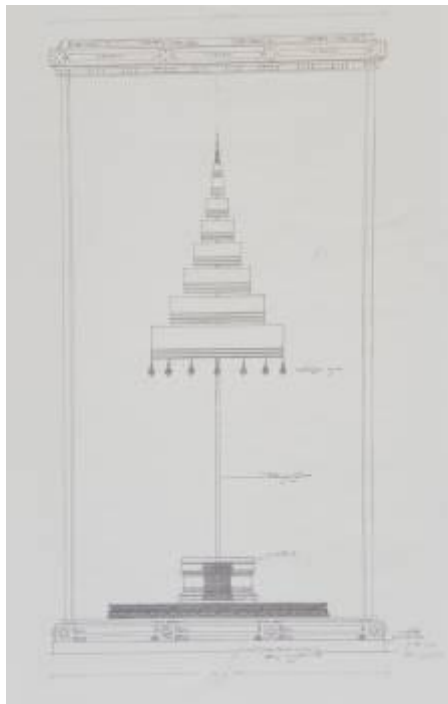
พระที่นั่งอัฐทิศอุทุมพรราชอาสน์ อยู่ภายในพระที่นั่งไพศาลทักษิณเช่นเดียวกับพระที่นั่งภัทรบิฐ มีความสำคัญต่อพระราชพิธีบรมราชาภิเษกองค์หนึ่ง ดังปรากฏบัญญัติสิ่งของที่ใช้ในพระราชพิธีนี้ มีกล่าวไว้ในพระราชพงศาวดารกรุงรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ ๑ “ตั้งไม้มะเดื่อแปดเหลี่ยมชื่ออัฐทิศ” อันถือเป็นพระราชประเพณีสืบเนื่องมาแต่โบราณ พระที่นั่งอัฐทิศองค์ปัจจุบันคงสร้างใหม่ในรัชกาลหลัง มีลักษณะเป็นพระแท่นแปดเหลี่ยม ในการพระราชพิธีบรมราชาภิเษกนั้น พระมหากษัตริย์ประทับรับน้ำบรมราชาภิเษกจากมหาราชครู และมุขอำมาตย์ผู้ใหญ่ทั้งแปดทิศ พระที่นั่งอัฐทิศฯ เป็นพระที่นั่งแปดเหลี่ยม มีพระมหาเศวตฉัตรกางกั้นอยู่เบื้องบน และคันฉัตรปักอยู่ตรงส่วนกลางของพระที่นั่ง ปัจจุบันใช้เป็นพระราชสัญลักษณ์ประจำพระองค์ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

ด้วยพระที่นั่งองค์นี้มีความหมายอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นพระที่นั่งสำคัญทรงแปดเหลี่ยมสร้างด้วยไม้มะเดื่อ กางกั้นด้วยสัปตปฎลเศวตฉัตร หรือ ฉัตรขาว ๗ ชั้น ประดิษฐาน ณ พระที่นั่งไพศาลทักษิณ ในพระบรมมหาราชวัง สำหรับพระมหากษัตริย์เสด็จขึ้นทรงประทับรับน้ำอภิเษกในพระราชพิธีบรมราชาภิเษก เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๔๙๓ ซึ่งเป็นวันประกอบพระราชพิธีบรมราชาภิเษกนั้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงสวมมูรธาภิเษก ณ พระมณฑปพระกระยาसन แล้วเสด็จออก ณ พระที่นั่งไพศาลทักษิณ ประทับเหนือพระที่นั่งอัฐทิศอุทุมพรราชอาสน์ภายใต้สัปตปฎลเศวตฉัตร สมาชิกรัฐสภาถวายน้ำอภิเษก และพราหมณ์ถวายน้ำเทพมนตร์เวียนไปทั้ง ๘ ทิศ ซึ่งหมายถึงการน้อมนำแผ่นดิน และความเป็นใหญ่ทูลเกล้าฯ ถวาย นอกจากนี้พระราชสัญลักษณ์ประจำ

พระองค์ในรัชกาลปัจจุบัน ซึ่งสร้างขึ้นจากพระปรมาภิไธย "ภูมิพล" หมายถึง กำลังแผ่นดิน ยังกำหนดรูปแบบโดยใช้พระที่นั่งอัฐทิศอุทุมพรราชอาสน์ เหนือพระที่นั่งมิ่งจักร์ กลางวงจักรประดิษฐาน พระมหาอุณาโลม รอบวงจักรมีรัศมีแผ่ไปโดยรอบ เหนือวงจักรกั้นด้วยสัตตปฏิลเศวตฉัตร การเลือกสร้างพระที่นั่งอัฐทิศอุทุมพรราชอาสน์จำลองเป็นที่ระลึกเพื่อทูลเกล้าฯ ถวาย ในโอกาสมหามงคลนี้ จึงนับว่ามีความเหมาะสมอย่างยิ่ง

เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔ สำนักนายกฯ ได้ขอพระบรมราชานุญาตจัดสร้างตั้ง เอกสารหมายเลข ๕ ของที่ระลึกทูลเกล้าฯ ถวายในงานพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔ คณะกรรมการจัดทำของที่ระลึกทูลเกล้าฯ ถวาย เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔ มีมติเห็นควรจัดทำพระที่นั่ง อัฐทิศอุทุมพรราชอาสน์จำลอง ขนาด ๘ นิ้ว สูง ๑๗ นิ้ว ๒ หุนครึ่ง จากไม้มะเดื่ออุทุมพร ทูลเกล้าฯ ถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

โดยสำนักงานช่างสิบหมู่ กรมศิลปากร เป็นผู้ดำเนินการจัดสร้างพร้อมทั้งได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้สำรวจ วัดขนาดพระที่นั่งองค์จริง ดำเนินการเขียนแบบ และจัดสร้างพระที่นั่งอัฐทิศอุทุมพรราชอาสน์จำลอง โดยมีกระบวนการสร้างดังนี้

สำรวจ ศึกษาข้อมูล ดำเนินการเขียนแบบ กำหนดขนาด และวัสดุในการจัดสร้างพระที่นั่งอัฐทิศอุทุมพรราชอาสน์จำลอง โดยนายสมชาย ศุภลักษณ์อำไพพร , นายอัทรพล คล่องบัญญัติ และนายเจริญ ยันเจริญ ดำเนินการเขียนแบบ ๓ แบบ เพื่อให้คณะกรรมการพิจารณาเลือกขนาดที่จะดำเนินการจัดสร้าง จำลองดังนี้

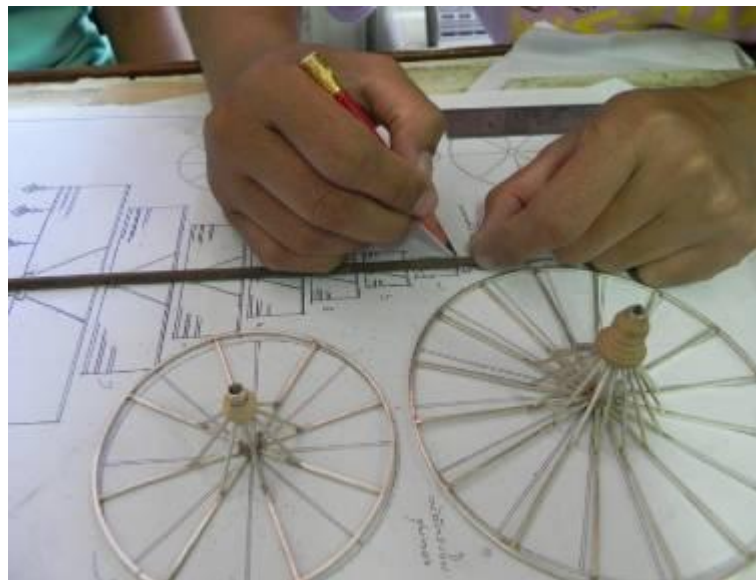
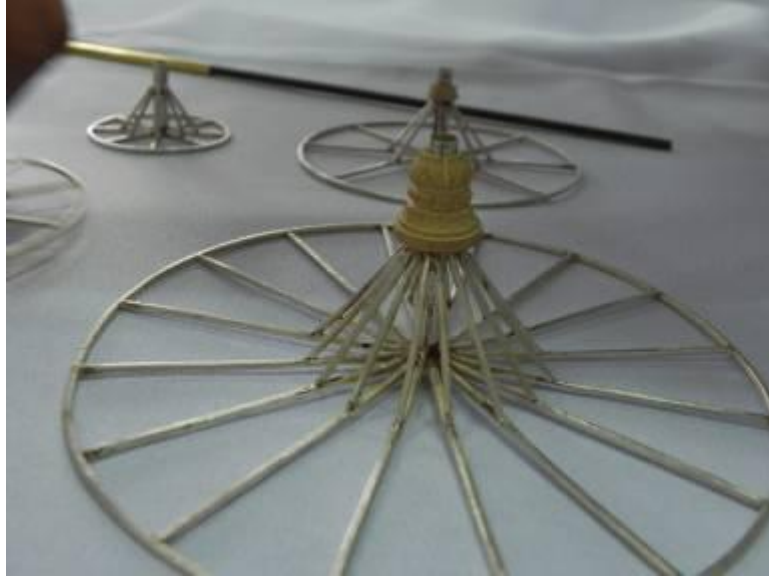
แบบที่ ๑ ออกแบบโดยให้แทนฐานพระราชอาสน์ ขนาด ๘ นิ้ว

แบบที่ ๒ ออกแบบโดยให้ขนาดพระราชอาสน์ ขนาด ๘ นิ้ว

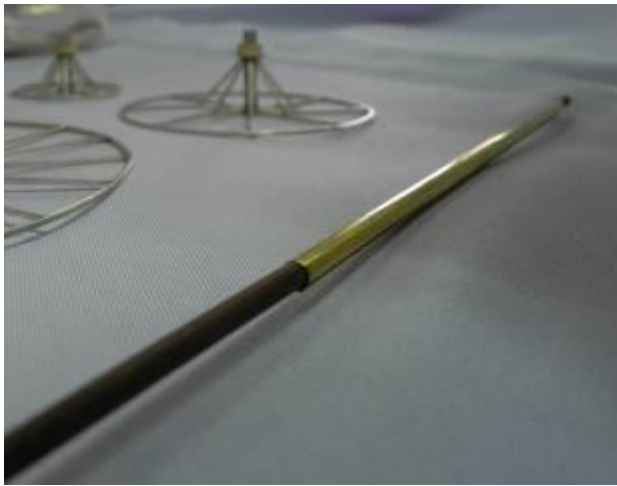
แบบที่ ๓ ออกแบบโดยให้กงฉัตรขนาด ๘ นิ้ว

ทางคณะกรรมการได้พิจารณาเลือกใช้แบบที่ ๑ เพื่อดำเนินการจัดสร้างจำลอง

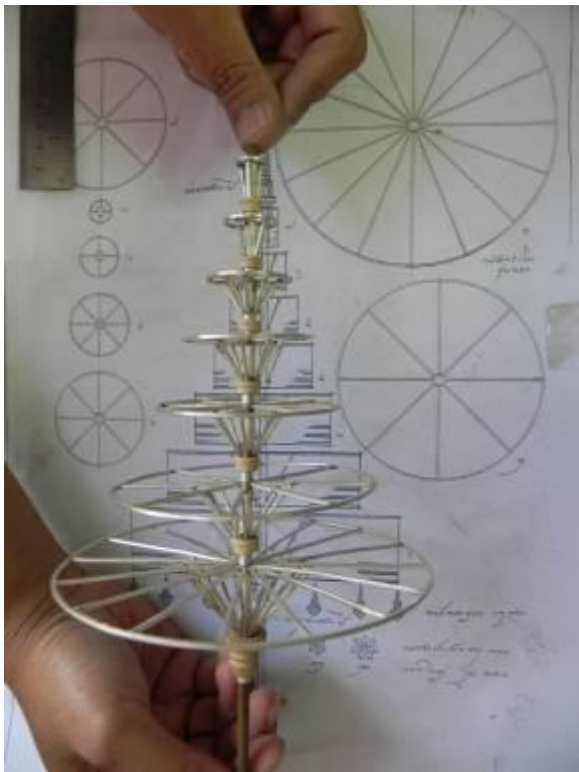
รายละเอียดของแบบในการจัดสร้างพระที่นั่งอัฐทิศอุทุมพรราชอาสน์จำลองขนาด ๘ นิ้ว สูง ๑๗ นิ้ว ๒ หุนครึ่ง ส่วนคันทันฉัตรกลิ้งด้วยไม้ชัยพฤกษ์ หุ้มด้วยทองคำ กงฉัตรจัดทำด้วยเงินชุบทอง ระบายฉัตรผ้าขาวขลิบทอง ๓ ชั้น ประดับอุบะจำปาทองคำจำนวน ๑๒ พวง ยอด กำภู พระที่นั่ง และแท่นฐานพระที่นั่งแกะสลักด้วยไม้มะเดื่ออุทุมพร ปิดด้วยทองคำเปลว

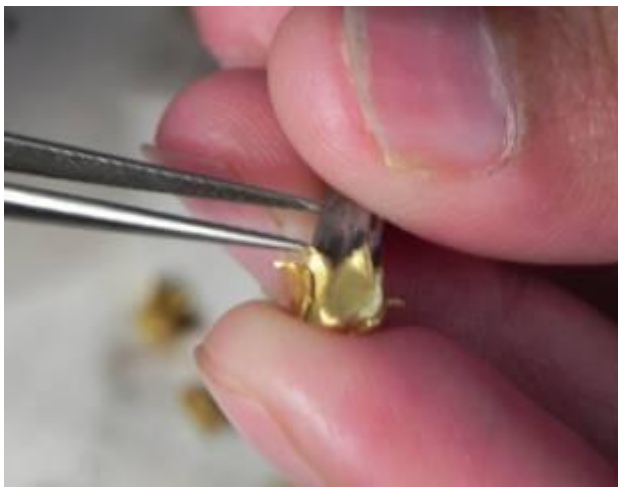

กลุ่มงานช่างโลหะ ดำเนินการจัดสร้างกงฉัตร , ษัฉัตร และกำภู ด้วยเนื้อเงิน

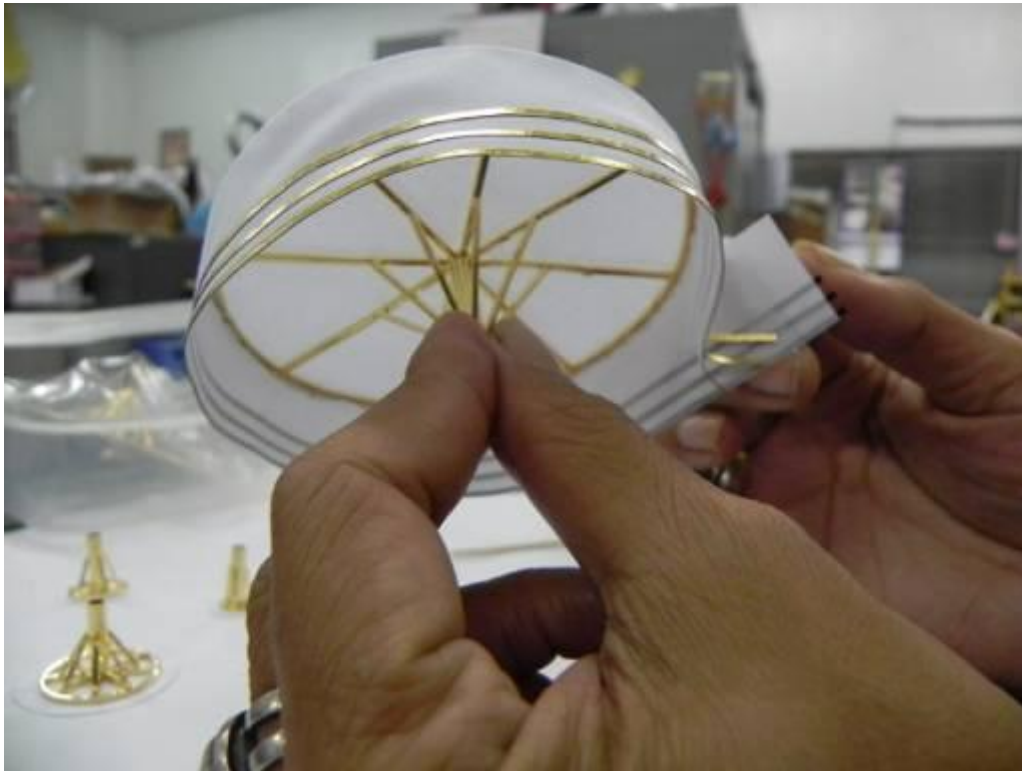
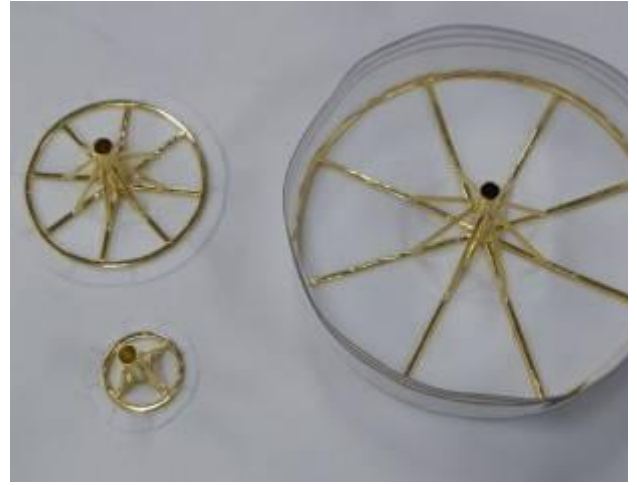

นำส่วนประกอบกงฉัตร และกำภูไม้แกะสลัก ทดลองประกอบเข้ากับส่วนคันฉัตรกลึงด้วยไม้ชัยพฤกษ์
หุ้มด้วยทองคำ ก่อนนำกงฉัตรไปดำเนินการชุบทอง

ในส่วนอุบะจำปาทอง ช่างโลหะดำเนินการจัดทำด้วยทองคำสลักนำมาจัดจับจีบเป็นดอกไม้ ร้อยประกอบเป็นอุบะด้วยดอกไม้ใหญ่ ๑ ดอก และดอกไม้เล็ก ๔ ดอก

กลุ่มงานช่างปิดทอง และช่างประดับกระจกดำเนินการ
ประกอบฉัตรชั้นต่างๆ เข้าวงฉัตรด้วยผ้ามีสลินสีขาว ขลิบทองระบายฉัตร ๓ ชั้น

กลุ่มงานช่างแกะสลักและช่างไม้ประณีตดำเนินการกลึงหุ่นกำภู , ยอดฉัตรและแกะสลักลายจากไม้มะเดื่ออุทุมพร
ในส่วนแท่น และฐานพระที่นั่งดำเนินการขึ้นหุ่น และแกะสลักจากไม้มะเดื่ออุทุมพรเช่นเดียวกัน

กลุ่มงานช่างปิดทองประดับกระจกดำเนินการปิดทอง ในส่วนกำภู , ยอดฉัตร, แท่น และฐานพระที่นั่ง
พร้อมทั้งจัดทำเบาะหุ้มด้วยผ้าไหมพื้นลายสีเขียวก่อนแล้วดำเนินการประกอบ กับคันทันฉัตร

ในส่วนกงฉัตรชั้นที่ ๑ นำอุบะจำปามาประดับเข้ากับกงฉัตร
แล้วประกอบผ้าระบายฉัตร และนำประกอบเข้ากับคันฉัตร

ชิ้นงานสำเร็จ

นาง ประภาพร ตราชูชาติ รวบรวม เรียบเรียง